

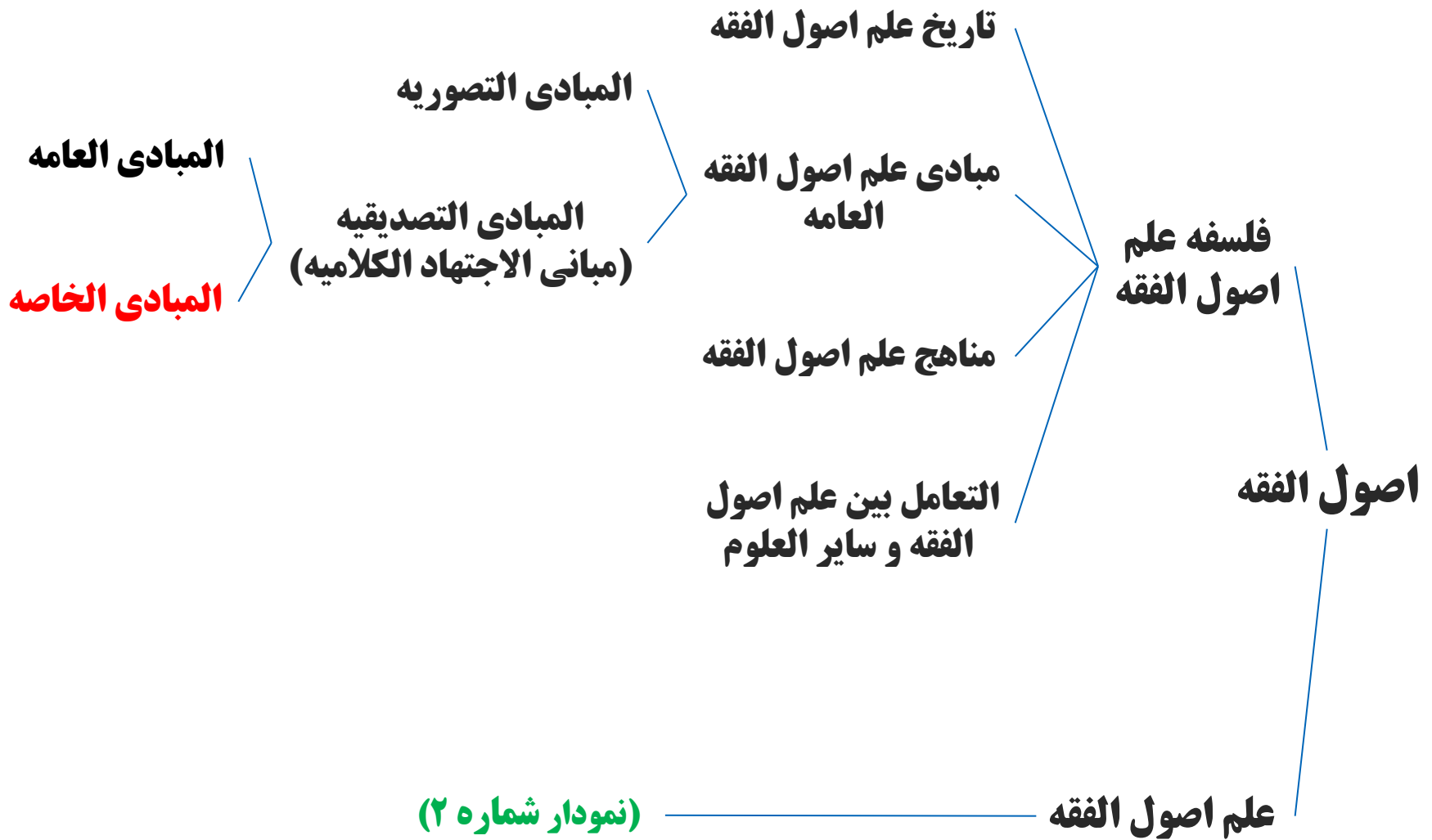
علم أصول الفقه

٢٦-١٠-٩١ مبادئ مختص تصديقي ٣٤

دراسات الأستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

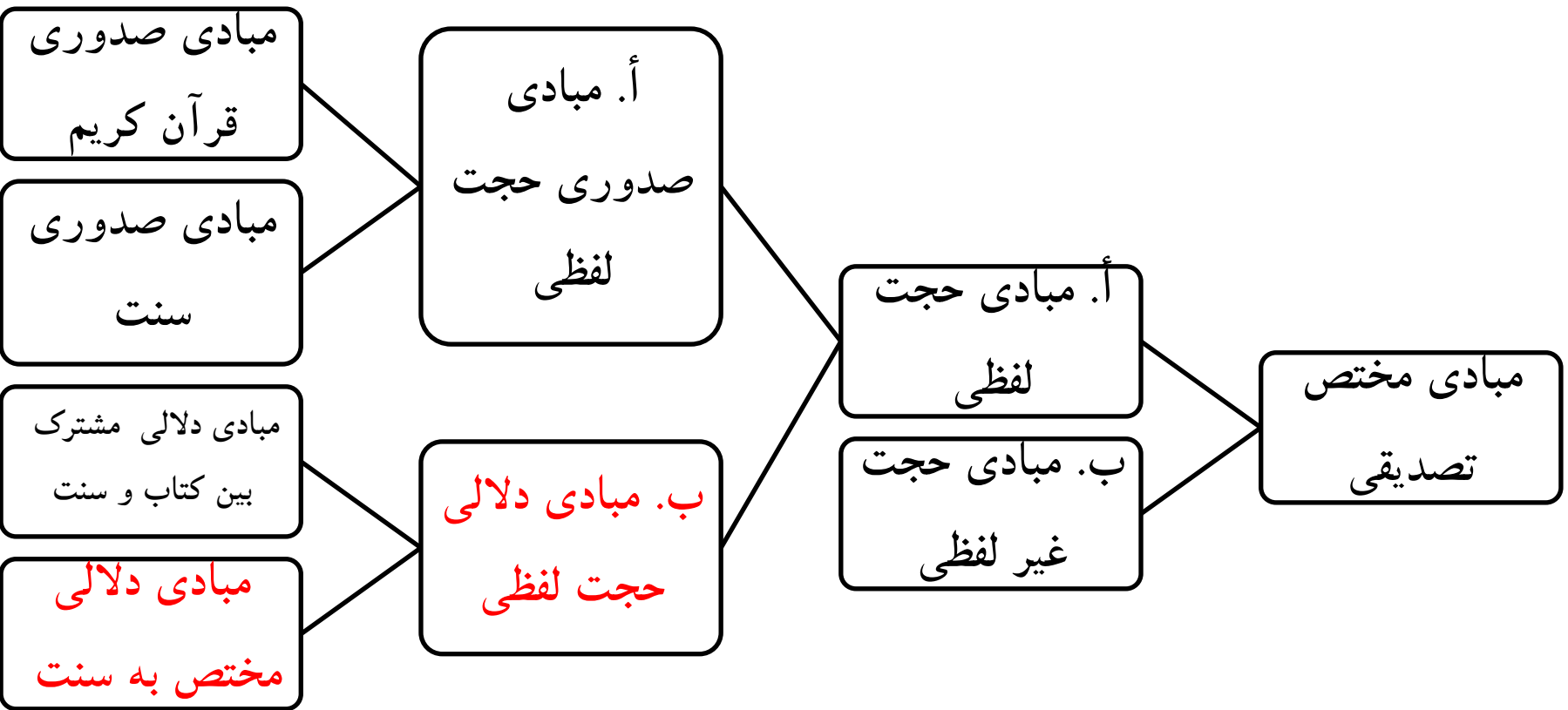
- وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:
- لَا تَجْلِسُوا عِنْدَ كُلِّ دَاعٍ مُدَّعٍ يَدْعُوكُمْ مِنَ الْيَقِينِ إِلَى الشَّكِّ وَ مِنَ الْإِخْلَاصِ إِلَى الرِّيَاءِ وَ مِنَ التَّوَاضُعِ إِلَى التَّكَبُّرِ وَ مِنَ النَّصِيحَةِ إِلَى الْعَدَاوَةِ وَ مِنَ الزُّهْدِ إِلَى الرَّغْبَةِ
- وَ تَقَرَّبُوا مِنْ عَالِمٍ يَدْعُوكُمْ مِنَ الْكِبَرِ إِلَى التَّوَاضُعِ وَ مِنَ الرِّيَاءِ إِلَى الْإِخْلَاصِ وَ مِنَ الشَّكِّ إِلَى الْيَقِينِ وَ مِنَ الرَّغْبَةِ إِلَى الزُّهْدِ وَ مِنَ الْعَدَاوَةِ إِلَى النَّصِيحَةِ.

(نمودار شماره ۱)

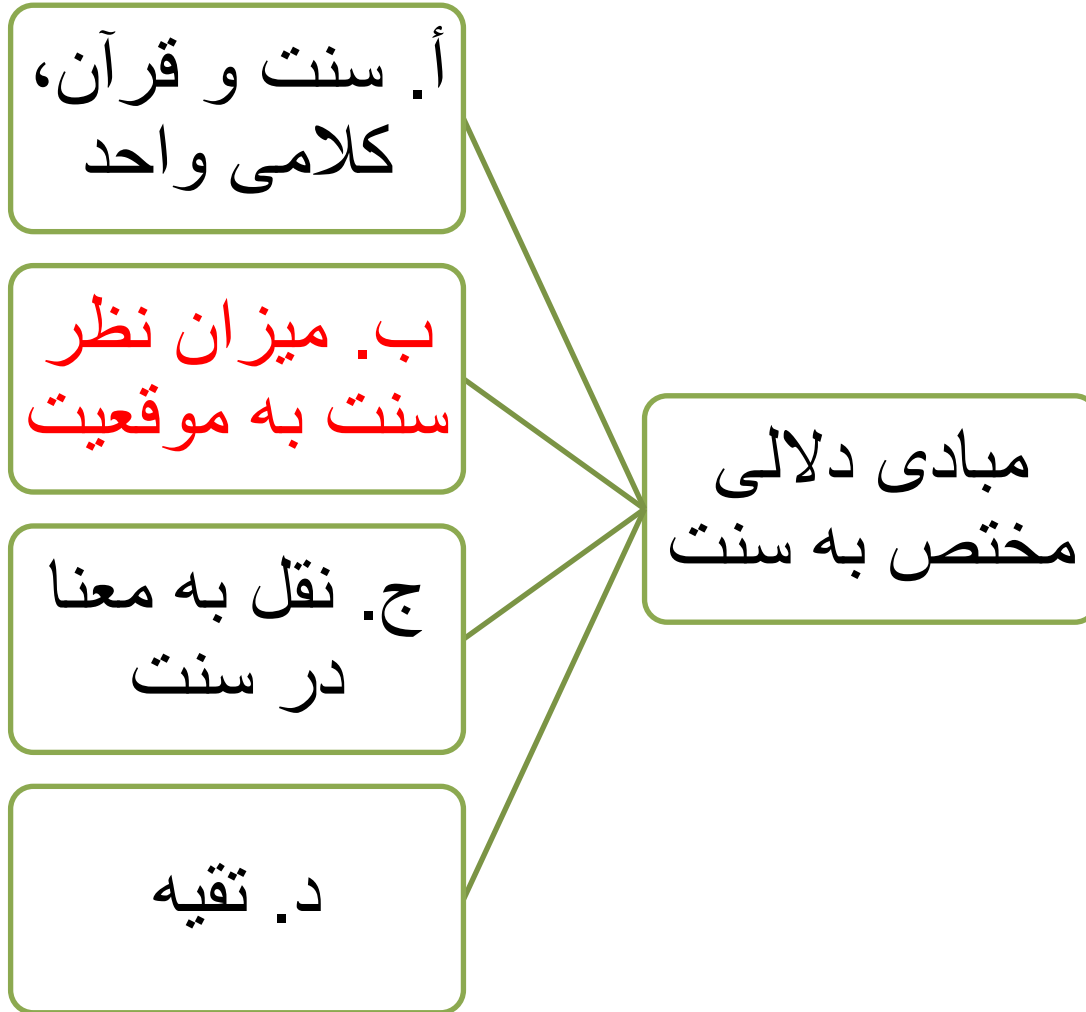

(نمودار شماره ۲)

علم أصول الفقه

مبادی دلالی مختص به سنت

ب. میزان نظر سنت به موقعیت

- پیشتر گفتیم در دین دو دسته عناصر وجود دارد:
- أ. عناصر ثابت و جهان شمول.
- ب. عناصر متغیر و موقعیتی.
- عناصر موقعیتی در بستر عناصر جهان شمول شکل می‌گیرد و در واقع تجلی همان عناصر در یک موقعیت و شرایط خاص - یا به تعبیر امام در یک زمان و مکان خاص - است.

ب. میزان نظر سنت به موقعیت

- به عبارت دیگر هر جا از عنصر موقعیتی سخن می‌گوییم، حتماً در ورای آن یک یا چند عنصر جهان شمول وجود دارد. دین از مطلب یا مطالب غیر وابسته به موقعیت سخن می‌گوید که در شرایط خاص به شکل و حالت ویژه‌ای بروز می‌نماید.

ب. میزان نظر سنت به موقعیت

- بنابراین بر خلاف آن عده که گمان می‌کنند با تغییر موقعیت، عناصر متغیر به طور کلی ارزش خویش را از دست می‌دهند، معتقدیم این عناصر با ملاک و معیاری تحقق یافته‌اند.

ب. میزان نظر سنت به موقعیت

- اگر بتوانیم ثابت کنیم یک عنصر، موقعیتی است، بلافاصله باید از ملاک و معیاری که موجب صدور حکم مذکور در موقعیت خاص شده است، جست-وجو نماییم. آن ملاک یقیناً وابسته به شرایط نیست و از عناصر جهان شمول دین به شمار می آید.

ب. میزان نظر سنت به موقعیت

- فقہا و اصولی‌ها و محدثان گذشته به نحوه‌ی از انحا - اگرچه به صورت ارتکازی - به عناصر موقعیتی توجه کرده‌اند و برخی اوقات به صراحت آنها را در آثار خویش بیان نموده‌اند.

ب. میزان نظر سنت به موقعیت

- با این وصف پذیرش وجود عناصر موقعیتی در دین در مقابل دو دیدگاه ناصواب دیگر است:
- دیدگاهی که معتقد است هیچ گونه عنصر موقعیتی در دین وجود ندارد و هر چه در دین است، جهان شمول و ثابت و کلی است و دیدگاهی که اکثریت عناصر دینی بلکه همه‌ی آنها را گرفتار نوعی تحویل و تحول می‌داند و در نتیجه اعتبار و قداست و لزوم تبعیت از آنها را مورد انکار قرار می‌دهد.

سنت و قرآن، کلامی واحد

- در حالی که وجود چنین عناصری در خود قرآن کریم و در گفتار و رفتار معصومان علیهم السلام - به تفصیلی که بیان خواهیم نمود - باعث نمی‌شود که پیام‌های جهان شمول اسلام مورد تردید قرار گیرد و از سوی دیگر هر جا اقتضای تلون به لون موقعیت وجود داشته، پیام دین متناسب با آن موقعیت برای مخاطبان بیان شده است.